

Odpowiedzialność zawodowa w budownictwie

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane reguluje sprawy związane nie tylko z projektowaniem, budową, utrzymaniem, rozbiórką obiektów budowlanych, ale także zagadnienia dotyczące odpowiedzialności zawodowej w budownictwie.

Rozdział 10 Prawa budowlanego reguluje kwestie odpowiedzialności zawodowej, której podlegają podmioty wykonujące samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, legitymujące się odpowiednimi do wykonywanej funkcji uprawnieniami budowlanymi. Za samodzielną funkcję techniczną w budownictwie uważa się działalność związaną z koniecznością fachowej oceny zjawisk technicznych lub samodzielnego rozwiązywania zagadnień architektonicznych i technicznych oraz techniczno-organizacyjnych, a w szczególności działalność obejmującą projektowanie, sprawdzanie projektów architektoniczno-budowlanych i sprawowanie nadzoru autorskiego; kierowanie budową lub innymi robotami budowlanymi; kierowanie wytwarzaniem konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz nadzór i kontrolę techniczną wytwarzania tych elementów; wykonywanie nadzoru inwestorskiego oraz sprawowanie kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych. Należy mieć na uwadze, iż uregulowana w Prawie budowlanym odpowiedzialność zawodowa w żadnym wypadku nie wyłącza odpowiedzialności typu karnego, cywilnego oraz dyscyplinarnego (z pewnymi wyjątkami) w sytuacji, gdy czyn podlega różnym reżimom prawnym. Należy także rozróżnić przepisy karne Rozdziału 9 Prawa budowlanego od odpowiedzialności zawodowej. Celem wskazanych przepisów jest nałożenie określonej kary na sprawcę czynu zabronionego, natomiast zadaniem przepisów dotyczących odpowiedzialności zawodowej jest zapewnienie należytego wykonywania określonych funkcji podmiotu uczestniczącego w procesie budowlanym (tj. podmiotowi wykonującemu samodzielne funkcje techniczne w budownictwie).

Popelnienie czynu powodującego odpowiedzialność zawodową zagrożone jest następującymi karami: upomnieniem; upomnieniem z jednoczesnym nałożeniem obowiązku złożenia (w określonym terminie) egzaminu ze znajomości procesu budowlanego oraz umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy technicznej; a także za-

kaz wykonywania samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie, na okres od roku do 5 lat, połączony z obowiązkiem złożenia egzaminu na zasadach wskazanych powyżej. Wskazówką przy ustalaniu wysokości kary, powinna być dotychczasowa karalność z tytułu odpowiedzialności zawodowej w budownictwie. Najbardziej dotkliwa kara w postaci zakazu wykonywania samodzielnej funkcji technicznej orzekana jest w przypadku znacznego społecznego niebezpieczeństwa czynu, a także w stosunku do osoby, która pomimo dwukrotnego upomnienia ponownie dopuściła się czynu powodującego odpowiedzialność zawodową lub osoby, która uchyla się od złożenia nakazanego egzaminu. Jak zostało to zaznaczone powyżej, zakaz wykonywania samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie określa się w latach i miesiącach, natomiast kara biegnie od dnia, w którym decyzja o ukaraniu stała się ostateczna. Osobie ukaranej z jednocześnie nałożonym obowiązkiem złożenia egzaminu, która w wyznaczonym terminie egzaminu nie zdała, wyznacza się termin dodatkowy, nie krótszy niż 3 miesiące i nie dłuższy niż 6 miesięcy. W przypadku nieuzyskania oceny pozytywnej w terminie dodatkowym, stwierdza się utratę uprawnień do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie.

Postępowanie w sprawie odpowiedzialności zawodowej w budownictwie jest postępowaniem wszczynanym na wniosek. Do złożenia takowego uprawniony jest organ nadzoru budowlanego (właściwy dla miejsca popelnienia czynu lub stwierdzający jego popelnienie) lub właściwy organ samorządu zawodowego. Przedmiotowy wniosek składany jest po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego. We wniosku wskazuje się zarzucany czyn, uzasadnienie faktyczne i prawne oraz wskazuje się dowody. Z kręgu podmiotu uprawnionego do złożenia wniosku wyłączony został m.in. inwestor i inne podmiotu biorące udział w procesie budowlanym. Nie wyłącza to jednakże możliwości złożenia odpowiedniego zawiadomienia o podejrzeniu naruszenia przepisów. W takim wypadku właściwy organ przeprowadza postępowanie

nie wyjaśniające na podstawie otrzymanego zgłoszenia, a następnie podejmuje decyzję o skierowaniu właściwego wniosku lub nie nadawaniu sprawie dalszego biegu.

Prowadzenie postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej osób pełniących samodzielne funkcje techniczne w budownictwie zostało powierzone organom samorządu zawodowego. Po zakończonym postępowaniu, ostateczną decyzję o ukaraniu otrzymuje nie tylko sam zainteresowany, ale decyzja przesyłana jest także do wiadomości jednostki organizacyjnej zatrudniającej osobę ukaraną; właściwemu stowarzyszeniu; organowi, który wydał ukaranemu uprawnienia do pełnienia samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie oraz Głównemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego. Informacja o karze z tytułu odpowiedzialności zawodowej, podlega także wpisowi do centralnego rejestru ukaranych. Trzeba pamiętać, iż postępowanie z tytułu odpowiedzialności zawodowej w budownictwie nie może zostać wszczęte po upływie 6 miesięcy od dnia powzięcia przez organy nadzoru budowlanego wiadomości o popelnieniu czynu powodującego odpowiedzialność, a także nie później niż po upływie 3 lat od dnia zakończenia robót budowlanych albo zawiadomienia o zakończeniu budowy lub wydania decyzji o pozwoleniu na użytkowanie obiektu budowlanego.

Z punktu widzenia osoby ukaranej istotna jest natomiast możliwość złożenia wniosku o stwierdzenie zatarcia kary po upływie przewidzianego okresu. W zależności od nałożonej kary jest to od 2 lat od momentu nałożenia kary upomnienia do nawet 5 lat od momentu odzyskania prawa wykonywania samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie. Zastrzega się jednak, iż w tych okresach osoba nie może być ponownie karana w związku z działalnością zawodową w budownictwie. Informacja o zatarciu przesyłana jest tym samym podmiotom oraz odnotowywana jest w tych samych rejestrach co informacja o nałożonej karze.

Błażej Borowiec

Kancelaria Adwokatów i Radców Prawnych Miller, Canfield, W. Babicki, A. Chelchowski i Wspólnicy Sp.k.